

08.12.2021

Ärende/17

§ 399

Den av ledamoten Pentti Arajärvi väckta motionen om utveckling av gratis kollektivtrafik

HEL 2021-006117 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade motionen som slutbehandlad.

Dessutom godkände stadsfullmäktige följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter att man utreder möjligheten att staden i samverkan med de andra HRT-kommunerna kraftigt börjar främja ibruktagandet av en enkelbiljett för en zon.
(Daniel Sazonov)

Behandling

Behandling av förslag om återremiss

Ledamoten Pentti Arajärvi understödd av ledamoten Ilkka Taipale föreslog att ärendet skulle återremitteras för ny beredning med följande motivering:

Motionssvaret är motstridigt. Det negativa svaret motiveras med faktorer som är oberoende av en avgiftsfri kollektivtrafik. I svaret tar man inte alls upp vilken effekt en avgiftsfri kollektivtrafik har på stadsbornas personliga ekonomi. Motiveringen utgår delvis ifrån att personer först söker sig till billigare trafiktjänster och sedan ökar sina resekostnader. Motionen bör återremitteras för ny beredning.

12 omröstningen

Fortsatt behandling av ärendet JA, återremiss NEJ

JA-förslag: Behandlingen fortsätter

NEJ-förslag: Pentti Arajärvis förslag om återremiss.

Ja-röster: 60

Outi Alanko-Kahiluoto, Sirpa Asko-Seljavaara, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdóttir Sandelin, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Nora Grotenfelt, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Atte Harjanne, Harry Harkimo, Mari Holopainen, Shawn Huff, Nuutti Hyttinen, Anniina Iskanius, Kati Juva, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Marko Kettunen, Otso Kivekäs, Laura Kolbe, Pia Kopra, Laura Korpinen, Sini Korpinen, Heimo

08.12.2021

Laaksonen, Minna Lindgren, Teija Makkonen, Otto Meri, Nina Katariina Miettinen, Björn Månsson, Dani Niskanen, Johanna Nuorteva, Mia Nygård-Peltola, Matias Pajula, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Terhi Pelto-korpi, Sanna-Leena Perunka, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Mari Rantanen, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Pirkko Ruohonen-Lerner, Wille Rydman, Sari Sarkomaa, Pekka Sauri, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara, Nina Suomalainen, Johanna Sydänmaa, Tuomas Tuomi-Nikula, Elina Valtonen, Reetta Vanhanen, Sanna Vesikansa, Maarit Vierunen

Nej-röster: 17

Hilkka Ahde, Mahad Ahmed, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Mia Haglund, Titta Hiltunen, Veronika Honkasalo, Jukka Järvinen, Elina Kauppila, Mai Kivelä, Minja Koskela, Petra Malin, Tuomas Nevanlinna, Suldaan Said Ahmed, Ilkka Taipale, Thomas Wallgren, Sinikka Vepsä

Blanka: 8

Nita Austero, Elisa Gebhard, Oona Hagman, Eveliina Heinäluoma, Fardoos Helal, Ville Jalovaara, Sami Muttilainen, Nasima Razmyar

Ledamoten Sami Muttilainen meddelade att han hade för avsikt att rösta NEJ.

Stadsfullmäktige beslutade fortsätta behandlingen av ärendet.

Redogörelse

Under diskussionen framställdes tre förslag till hemställningsklämmar.

Ledamoten Tuomas Rantanen understödd av ledamoten Johanna Nuorteva föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter att man utreder möjligheten att inleda förhandlingar med de övriga HRT-kommunerna om att permanent täcka en större del än för närvarande av HRT:s finansiering (exempelvis 60-70 %) med direkta kommunandelar, och på motsvarande sätt en mindre del med biljettintäkter.

Ledamoten Daniel Sazonov understödd av ledamoten Atte Kaleva föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter att man utreder möjligheten att staden i samverkan med de andra HRT-kommunerna kraftigt börjar främja ibruktagandet av en enkelbiljett för en zon.

08.12.2021

Ärende/17

Ledamoten Pentti Arajärvi understödd av ledamoten Elisa Gebhard föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av förslaget att det reds ut om HRT efter att covid-pandemin avtagit kunde pröva på avgiftsfria perioder och med stöd av dessa reda ut vilken betydelse biljettpriset har för folks sätt att färdas.

Stadsfullmäktige godkände först stadsstyrelsens förslag enhälligt.

Omröstningsordning

Hemställningsklämmarna togs separat upp till omröstning.

Omröstningar

13 omröstningen

Ledamoten Tuomas Rantanens förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Ledamoten Tuomas Rantanens förslag till hemställningskläm

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 41

Hilkka Ahde, Mahad Ahmed, Outi Alanko-Kahiluoto, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Fatim Diarra, Elisa Gebhard, Mia Haglund, Atte Harjanne, Eveliina Heinäluoma, Fardoos Helal, Titta Hiltunen, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Shawn Huff, Kati Juva, Jukka Järvinen, Elina Kauppila, Otso Kivekäs, Mai Kivelä, Laura Kolbe, Minja Koskela, Minna Lindgren, Petra Malin, Nina Katariina Miettinen, Sami Mutttilainen, Tuomas Nevanlinna, Johanna Nuorteva, Terhi Peltokorpi, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Suldaan Said Ahmed, Pekka Sauri, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara, Johanna Sydänmaa, Ilkka Taipale, Tuomas Tuomi-Nikula, Thomas Wallgren, Reetta Vanhanen, Sanna Vesikansa

Nej-röster: 11

Nuutti Hyttinen, Anniina Iskanus, Atte Kaleva, Marko Kettunen, Otto Meri, Matias Pajula, Mika Raatikainen, Wille Rydman, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Nina Suomalainen

Blanka: 32

Sirpa Asko-Seljavaara, Nita Austero, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdóttir Sandelin, Mika Ebeling, Nora Grotenfelt, Oona

08.12.2021

Ärende/17

Hagman, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Harry Harkimo, Ville Jalovaara, Arja Karhuvaara, Pia Kopra, Laura Korpinen, Sini Korpinen, Heimo Laaksonen, Teija Makkonen, Björn Månsson, Dani Niskanen, Mia Nygård-Peltola, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Sanna-Leena Perunka, Marcus Rantala, Mari Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Pirkko Ruohonen-Lerner, Sari Sarkomaa, Elina Valtonen, Maarit Vierunen

Frånvarande: 1
Sinikka Vepsä

Stadsfullmäktige godkände inte ledamoten Tuomas Rantanens förslag till hemställningskläm.

14 omröstningen

Ledamoten Daniel Sazonovs förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Ledamoten Daniel Sazonovs förslag till hemställningskläm
NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 57

Hilkka Ahde, Mahad Ahmed, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Nita Austero, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdóttir Sandelin, Fatim Diarra, Elisa Gebhard, Mia Haglund, Oona Hagman, Juha Hakola, Atte Harjanne, Eveliina Heinäluoma, Fardoos Helal, Titta Hiltunen, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Shawn Huff, Nuutti Hyttinen, Anniina Iskanius, Ville Jalovaara, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Marko Kettunen, Otso Kivekäs, Mai Kivelä, Sini Korpinen, Minja Koskela, Minna Lindgren, Teija Makkonen, Petra Malin, Björn Månsson, Tuomas Nevanlinna, Dani Niskanen, Johanna Nuorteva, Mia Nygård-Peltola, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Terhi Pelto-korpi, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Laura Rissanen, Pirkko Ruohonen-Lerner, Suldaan Said Ahmed, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Johanna Sydänmaa, Ilkka Taipale, Thomas Wallgren, Elina Valtonen, Reetta Vanhanen, Sinikka Vepsä, Maarit Vierunen

Nej-röster: 4

Laura Korpinen, Otto Meri, Sami Muttilainen, Matias Pajula

Blanka: 24

Outi Alanko-Kahiluoto, Eva Biaudet, Mika Ebeling, Nora Grotenfelt, Jussi Halla-aho, Harry Harkimo, Kati Juva, Elina Kauppila, Laura Kolbe, Pia Kopra, Heimo Laaksonen, Nina Katariina Miettinen, Sanna-Leena Perunka, Mika Raatikainen, Mari Rantanen, Risto Rautava, Wil-

08.12.2021

le Rydman, Pekka Sauri, Mirita Saxberg, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara, Nina Suomalainen, Tuomas Tuomi-Nikula, Sanna Vesikansa

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Daniel Sazonovs förslag till hemställningskläm.

15 omröstningen

Ledamoten Pentti Arajärvis förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Ledamoten Pentti Arajärvis förslag till hemställningskläm
NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 27

Hilkka Ahde, Mahad Ahmed, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Nita Austero, Eva Biaudet, Elisa Gebhard, Mia Haglund, Eveliina Heinäluoma, Fardoos Helal, Titta Hiltunen, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Ville Jalovaara, Jukka Järvinen, Elina Kauppila, Mai Kivelä, Minja Koskela, Minna Lindgren, Petra Malin, Sami Muttilainen, Tuomas Nevalinna, Nasima Razmyar, Suldaan Said Ahmed, Ilkka Taipale, Thomas Wallgren, Sinikka Vepsä

Nej-röster: 24

Mika Ebeling, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Nuutti Hyttinen, Anniina Iskanus, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Marko Kettunen, Pia Kopra, Laura Korpinen, Otto Meri, Dani Niskanen, Mia Nygård-Peltola, Matias Pajula, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Tuomas Rantanen, Wille Rydman, Sari Sarkomaa, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Nina Suomalainen, Elina Valtonen, Maarit Vierunen

Blanka: 34

Outi Alanko-Kahiluoto, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdóttir Sandelin, Fatim Diarra, Nora Grotenfelt, Oona Hagman, Atte Harjanne, Harry Harkimo, Shawn Huff, Kati Juva, Otso Kivekäs, Laura Kolbe, Sini Korpinen, Heimo Laaksonen, Teija Makkonen, Nina Katariina Miettinen, Björn Månsson, Johanna Nuorteva, Jenni Pajunen, Terhi Peltokorpi, Sanna-Leena Perunka, Marcus Rantala, Mari Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Pirkko Ruohonen-Lerner, Pekka Sauri, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara, Johanna Sydänmaa, Tuomas Tuomi-Nikula, Reetta Vanhanen, Sanna Vesikansa

Stadsfullmäktige godkände inte ledamoten Pentti Arajärvis förslag till hemställningskläm.

Föredragande

Stadsstyrelsen

08.12.2021

Ärende/17

Upplysningar

Saara Kanto, projektchef, telefon: 310 20277
saara.kanto(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuustoaloite 19.05.2021 Arajärvi Pentti Joukkoliikenteen kehittäminen maksuttomaksi
- 2 HKL_2008_D_1_Maksuttoman_joukkoliikenteen_vaikutuksista_Helsingissä

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Pentti Arajärvi och 18 andra ledamöter föreslår i sin motion att Helsingfors stadsstyrelse:

- utreder de ekonomiska och sociala konsekvenserna av en övergång till gratis kollektivtrafik, samt dess konsekvenser med tanke på inkomstfördelningen,
- separat utreder betydelsen och konsekvenserna av gratis kollektivtrafik för minderåriga och personer som fyllt 65 år,
- tillsammans med de andra HRT-kommunerna inleder de utredningar och förhandlingar som behövs för att genomföra motionen.

Stadsstyrelsen konstaterar att enligt undersökningar kan gratis kollektivtrafik i början ha sådan nytta som ofta används som motivering för en övergång till avgiftsfrihet. Användningen av kollektivtrafiken ökar då utbudet ökas för att motsvara efterfrågan. Kollektivtrafikens färdmedelsandel ökar och antalet personbilsresor och trafikens energiförbrukning sjunker samt utsläppen från trafiken minskar.

Ändå beräknas det att gratis kollektivtrafik på lång sikt kommer att leda till en samhällsekonomiskt ofördelaktig utveckling eftersom lägre kollektivtrafikkostnader lockar invånare att flytta längre bort från servicen. En splittring av samhällsstrukturen bedöms öka behovet av att använda och äga en bil. Övergången till användning av kollektivtrafik gäller huvudsakligen korta resor som annars görs till fots eller med cykel, vilka är mer gynnsamma färd sätt med tanke på energiekonomi och hälsoeffekterna.

Enligt undersökningar är det mest effektiva sättet att öka kollektivtrafikens färdmedelsandel att förbättra servicenivån. Passageraren utvär-

derar kollektivtrafikens servicenivå och konkurrenskraft som helhet, vilken påverkas av flera faktorer såsom lämpliga ruttor och tidtabeller, smidiga resor, kvaliteten på hållplatserna och terminalerna, priset på och tillgängligheten av biljetter, övergripande passagerarinformation, utrustningens renlighet och skick, trafikpersonalens verksamhet, terminaler och bytesplatser samt infartsparkering. Priset har liten betydelse för bilister när de väljer färd sätt.

I enlighet med det som stadsmiljönämnden konstaterar i sitt utlåtande utredde Helsingfors stads trafikaffärsverk (HST) möjligheterna för att ordna gratis kollektivtrafik 2008. Även om markanvändningen och trafiksystemet har ändrats sedan 2008 är utredningens slutsatser fortfarande relevanta. Utredningen finns som bilaga till ärendet. Stadsstyrelsen hänvisar till stadsmiljönämndens utlåtande och konstaterar att det inte är nödvändigt att göra tilläggsutredningar om gratis kollektivtrafik eller utvidgning av rabattgrupper.

Samkommunen Helsingforsregionens trafik (HRT) svarar för ordnandet av kollektivtrafik i Helsingfors. Med anledning av sitt uppdrag godkänner HRT det tariff- och biljettsystem som ska iakttas i dess verksamhetsområde. Beslut om biljettkategorier och -priser hör till HRT:s befogenheter.

Enligt HRT:s utlåtande beräknas ökningen i efterfrågan på gratis kollektivtrafik orsaka tilläggskostnader på 127 miljoner euro om servicenivån inte försvagas. Därför borde medlemskommuner i samkommunen Helsingforsregionens trafik höja stödet till kollektivtrafiken på så sätt att det täcker förlusten orsakad av gratis kollektivtrafik samt kostnaderna för ökad trafik orsakad av den ökade efterfrågan.

Enligt HRT:s utlåtande orsakar avgiftsfriheten en förlust av biljettintäkter på ca 20 miljoner euro för minderårigas del och enligt en preliminär uppskattning ca 23 miljoner euro för personer som fyllt 65 år, beräknat utifrån prognosen för 2021. Sammanlagt uppgår förlusten till ca 43 miljoner euro. När coronapandemin avklingar och biljettintäkterna återhämtar sig samt när befolkningen ytterligare föräldras ökar förlusterna varje år. I förhållande till biljettintäkterna före coronapandemin uppgår förlusten till ca 71 miljoner euro.

Kommunerna i HRT-området har kommit överens om att kommunandelarna täcker högst 50 % av totalkostnaderna, varvid kollektivtrafikens användare betalar hälften av kostnaderna i form av biljettavgifter. Stadsstyrelsen anser det motiverat att kommunerna täcker en större del av kostnaderna för kollektivtrafiken. I enlighet med stadsstrategin ska kollektivtrafikens biljettpriser hållas på en rimlig nivå. Samtidigt är

08.12.2021

Ärende/17

det viktigt att Helsingfors främjar biljettrabatterna för specialgrupper, såsom seniorer och studerande.

Stadsstyrelsen konstaterar att en utveckling mot gratis kollektivtrafik inte är ändamålsenligt på lång sikt med tanke på samhällsekonomin.

Dessutom upprepar stadsstyrelsen sin tidigare åsikt om att HRT alltjämt bör fortsätta med att utveckla biljettprodukterna och förtydliga prissättningen. Målet är att genom utredningar hitta en modell vars kostnadseffekter inte är omfattande och vars inverkan användningen av hållbara färdmedel är positiv över lag. Med dessa yttre ramar bör målet vara att införa en enkelbiljett för en zon i zonerna A, B och C.

Stadsmiljönämnden, direktionen för trafikaffärsverket samt HRT har gett utlåtande om motionen. HRT:s utlåtande finns som bilaga. Stadsstyrelsens svar stämmer överens med utlåtandena.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Saara Kanto, projektchef, telefon: 310 20277
saara.kanto(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuustoaloite 19.05.2021 Arajärvi Pentti Joukkoliikenteen kehittäminen maksuttomaksi
- 2 HKL_2008_D_1_Maksuttoman_joukkoliikenteen_vaikutuksista_Helsingissä

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Stadsfullmäktige 24.11.2021 § 369

HEL 2021-006117 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade bordlägga ärendet.

08.12.2021

Ärende/17

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Saara Kanto, projektchef, telefon: 310 20277
saara.kanto(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 15.11.2021 § 851

HEL 2021-006117 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

15.11.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Elisa Gebhardin ensimmäinen vastaehdotus:
(Lisäys kappaleen 10 jälkeen)

HSL-alueen kunnat ovat sopineet, että kuntaosuuksilla katetaan kokonaiskustannuksista enintään 50 %, jolloin joukkoliikenteen käyttäjät maksavat puolet kustannuksista lippumaksuina. Kaupunginhallitus pitää perusteltuna, että kunnat voisivat kattaa suuremman osan joukkoliikenteen kustannuksista. Kaupunkistrategian mukaisesti joukkoliikenteen lippuhinnat tulee pitää kohtuullisina. Samaan aikaan on tärkeää, että Helsinki edistää erityisryhmien, kuten senioreiden ja opiskelijoiden lippualennuksia.

Kannattaja: Anni Sinnemäki

Vastaehdotus:

Daniel Sazonov: Lisätään uusi kappale ennen kappaletta 12:

"Lisäksi kaupunginhallitus toistaa aiemman kantansa siitä, että HSL:n tulee edelleen jatkaa lipputuotteiden kehittämistä ja hinnoittelun selkeyttämistä. Tavoitteena on selvitysten kautta löytää malli, jonka kustannusvaikutukset eivät ole mittavat ja jonka vaikutus kestävien kulkumuotojen käyttöön on kokonaisuutena positiivinen. Näillä reunaehdoilla tavoitteena tulee olla yhden vyöhykkeen kertalipun käyttöönotto A-, B- ja C-vyöhykkeillä."

Kannattaja: Sari Sarkomaa

08.12.2021

Elisa Gebhardin toinen vastaehdotus:

Poistetaan lause: Kaupunginhallitus toteaa, että joukkoliikenteen kehittäminen maksuttomaksi ei ole pitkällä tähtäimellä yhteiskuntataloudellisesti tarkoituksenmukaista.

Korvataan seuraavalla:

HSL voisi koronapandemian väistyttyä myös toteuttaa maksuttomia ko-keilujaksoja, joiden avulla voitaisiin selvittää, mikä merkitys lipun hinnalla on ihmisten kulkutapoihin.

Kannattaja: Paavo Arhinmäki

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Elisa Gebhardin ensimmäinen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 7

Jussi Halla-aho, Anniina Iskanius, Marcus Rantala, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Ei-äännet: 8

Paavo Arhinmäki, Elisa Gebhard, Minja Koskela, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Anni Sinnemäki, Reetta Vanhanen, Ozan Yanar

Kaupunginhallitus hyväksyi tässä äänestyksessä Elisa Gebhardin ensimmäisen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 8 - 7.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Daniel Sazonovin vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna.

Jaa-äännet: 1

Juhana Vartiainen

Ei-äännet: 14

Paavo Arhinmäki, Elisa Gebhard, Jussi Halla-aho, Anniina Iskanius, Minja Koskela, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Reetta Vanhanen, Maarit Vierunen, Ozan Yanar

Kaupunginhallitus hyväksyi tässä äänestyksessä Daniel Sazonovin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 14 - 1.

3 äänestys

08.12.2021

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
Ei-ehdotus: Elisa Gebhardin toisen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna.

Jaa-äännet: 11

Jussi Halla-aho, Anniina Iskanius, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Reetta Vanhanen, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen, Ozan Yanar

Ei-äännet: 4

Paavo Arhinmäki, Elisa Gebhard, Minja Koskela, Nasima Razmyar

Kaupunginhallitus hylkäsi tässä äänestyksessä Elisa Gebhardin toisen vastaehdotuksen äänin 11 – 4.

Kolmen suoritettuna äänestyksen jälkeen kaupunginhallitus hyväksyi Elisa Gebhardin ensimmäisen vastaehdotuksen ja Daniel Sazonovin vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna ehdotuksen.

08.11.2021 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Saara Kanto, hankepäällikkö, puhelin: 310 20277
saara.kanto(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 05.10.2021 § 540

HEL 2021-006117 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) vastaa joukkoliikenteen järjestämisestä Helsingissä ja kahdeksassa muussa kunnassa Helsingin seudulla. Nämä 9 kuntaa muodostavat HSL-alueen. Tehtävänsä liittyen HSL hyväksyy toimialueellaan noudatettavan joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmän. Päätökset lippulajeista, alennusryhmistä ja lippujen hinnoista kuuluvat HSL:n toimivaltaan.

Nykyisin lippuja alennushintaan saavat HSL-alueella vakituisesti asuvat opiskelijat, lapset (7-17 vuotta), 70 vuotta täyttäneet ja Kelan maksamaa kansaneläkettä, takuueläkettä tai määräaikaista työkyvyttömyyseläkettä saavat. Lasten ja Kelan tukia saavien alennuksen määrä on

50 prosenttia aikuisten lipun hinnasta. Opiskelijoiden ja 70 vuotta täytäneiden alennusprosentti on 45 %. Myös liikuntarajoitteiset saavat tiettyin edellytyksin 50 %:n alennuksen. Koska HSL:n joukkoliikenteen kustannuksista noin puolet katetaan kuntien verovaroista, on alennuslippujen hinnassa subventiota yhteensä noin 72,5 % tai 75 %. Maksuttomasti matkustamaan pääsevät alle 7-vuotiaat, alle 7-vuotiasta lasta rattaissa, vaunuissa tai pyörätuolissa kuljettava henkilö, pyörätuolia käyttävät, saattajat, joiden saatettavalla on Oikeus saattajaan - kantakortti ja voimassa oleva lippu tai oikeus matkustaa ilman lippua. Lisäksi enintään 30 hengen oppilasryhmillä on oikeus matkustaa ilman lippua HSL-alueella sijaitsevasta oppilaitoksesta, kun opettajalla on oppilasryhmän kantakortti.

Maksuttoman joukkoliikenteen mahdollisuuksia Helsingissä on viimeksi laajemmin selvitetty vuonna 2008. Tuolloin Helsingin Kaupungin Liikennelaitos teki kaupunginvaltuuston edellyttämän selvityksen maksuttoman joukkoliikenteen vaikutuksista Helsingissä. Työssä selvitettiin maksuttoman joukkoliikenteen vaikutuksia liikkumistottumuksiin, yksityisautoiluun, liikenteen päästöihin ja energiankulutukseen, joukkoliikenteen hoitoon ja sen kilpailukykyyn sekä kokonaisrahoitustarpeeseen.

Vaikka maankäyttö ja liikennejärjestelmä ovat muuttuneet vuodesta 2008, selvityksen johtopäätökset ovat edelleen relevantteja. Selvityksen mukaan joukkoliikenteen hinnan merkitys on autoilijalle kulkutavan valinnassa pieni. Joukkoliikenteen maksuttomuus Helsingissä lisäsi vuoden 2008 selvityksessä joukkoliikennematkoja noin kolmanneksella. Lisäys merkitsi tuolloin noin 150 000 uutta joukkoliikennematkaa arkipuorokaudessa. Tämä siirtymä tuli pääosin lyhyistä jalan tai polkupyörällä kuljetuista matkoista, jotka ovat energiatalouden ja terveysvaikutusten kannalta suotuisia liikkumismuotoja. Henkilöautoilu Helsingin alueella väheni noin 9 %, mikä vastaa 9 500 henkilöauton poistumista liikenteestä.

Matkustajamäärien kasvu edellyttäisi vuoromäärien lisäämistä, jolloin joukkoliikenteen palvelutaso entisestään paranisi. Maksuttomuuden haittana olisi erityisesti lyhyiden muutaman pysäkinvälin mittaisten matkojen merkittävä lisääntyminen, mikä hidastaisi joukkoliikennettä ja heikentäisi sen täsmällisyyttä.

Selvityksen laatimisen ajankohtana Helsingin sisäisen joukkoliikenteen lipputulot olivat noin 112 miljoonaa euroa. Maksuton joukkoliikenne lisäsi mallinnuksessa vuotuista rahoitustarvetta yli 140 miljoonalla eurola pääasiassa menetettyjen lipputulojen ja kasvavien liikennöintikustannusten seurauksena. Tarjonnan lisäystarpeen vuoksi liikennöintikustannukset kasvoivat noin 26 %:lla eli 36 miljoonalla eurolla vuodessa.

08.12.2021

Ärende/17

Joukkoliikenteen lipun hinnan alentaminen on useissa tutkimuksissa todettu yhteiskuntataloudellisesti edulliseksi, mutta maksuton joukkoliikenne ei ole tehokkuusoptimi. Yhteiskunnan resurssien käytön pitkän aikavälin tehokkuusoptimi on kansainvälisten tutkimusten mukaan noin 50–60 % lipun hinnan alentamisella nykyisestä hintatasosta. Pitkällä aikavälillä liikkumisen hinnan aleneminen voi johtaa yhdyskuntarakenteen hajautumiseen, mikä lisää autonkäyttötarvetta ja auton omistusta. Tämän jälkeen mm. yhdyskuntarakenteelliset vaikutukset eivät enää tue kestäviä ja oikeudenmukaisia hinnoittelutavoitteita.

Eräs näkökulma maksuttomuuteen on, että joukkoliikennepalvelun arvostuksen kannalta on tärkeää, että sillä on jokin hinta. Maksava asiakas on todennäköisesti motivoitunut valvomaan saamansa palvelun laatua. HSL onkin menestynyt kansainvälisissä asiakastytytyvyyttä mittaavissa vertailuissa.

Aiempiin selvityksiin viitaten kaupunkiympäristölautakunta ei pidä lisäselvitysten tekemistä maksuttomasta joukkoliikenteestä tai alennusryhmien laajentamisesta tarpeellisena. Lippujen hinnoista päättäminen kuuluu HSL:n toimivaltaan. Kestävän liikkumisen houkuttelevuuden kannalta on kuitenkin tärkeää huolehtia, että joukkoliikenteen lippujen hinnat eivät merkittävästi nouse, erityisesti koronapandemian jälkeisen joukkoliikenteen elpymisen aikana.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 23.09.2021 § 144

HEL 2021-006117 T 00 00 03

Lausunto

Johtokunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle Pentti Arajärven valtuustoaloitteesta joukkoliikenteen kehittämisestä maksuttomaksi:

Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksen (HKL) tehtävä on huolehtia metro-, raitio- ja lauttaliikenteen tuottamisesta pääkaupunkiseudulla sekä kaupunkipyörä- ja liityntäpysäköintipalveluita Helsingissä. HKL tuottaa omistajilleen ja tilaajilleen hyötyä kokonaisvaltaisena joukkoliikennepalvelujen tuottajana ja tavoitteena on, että arki HKL:n kanssa on helppoa. HKL:n tavoiteohjelmassa on kirjattu yhdeksi tavoitteeksi

08.12.2021

Ärende/17

HKL:n pyrkimys lisätä kestävien liikkumispalveluiden osuutta liikenteestä.

Maksuttomasta joukkoliikenteestä päätöksen tekisi Helsingin seudun liikenne – kuntayhtymä (HSL), joka hyväksyy joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmän sekä lippujen hinnat. HSL:n hallitus käsitellyt alennus- ja vapaalippuetuja sekä oikeutta matkustaa ilman lippua mm. kokouksissaan 10.12.2013, 16.6.2015, 30.10.2018, 29.10.2019 ja 27.10.2021.

Esittelijä

yksikön johtaja
Karoliina Rajakallio

Lisätiedot

Karoliina Rajakallio, yksikön johtaja, puhelin: 310 35920
karoliina.rajakallio(a)hel.fi